ปราชญ์เกษตร ของแผ่นดิน พ.ศ. 2565

นายเอนก สีเขียวสด
สาขาปราชญ์เกษตรผู้ทรงภูมิปัญญา
และมีคุณูปการต่อภาคการเกษตรไทย

นายสงวน มงคลศรีพันเลิศ
ปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

นายศุภจน์ สิงห์โตศรี
ปราชญ์เกษตรดีเด่น

กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เห็นสมควรให้การยกย่องและเชิดชูเกียรติแก่ผู้ทรงภูมิปัญญาด้านการเกษตรในสาขาต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณความดี มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ สมควรเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน จึงกำหนดให้มีการสรรหาและแต่งตั้งบุคคลให้เป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน จำนวน 4 สาขา ประกอบด้วย ปราชญ์เกษตรผู้ทรงภูมิปัญญาและมีคุณูปการต่อภาคการเกษตรไทย ปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ปราชญ์เกษตรดีเด่นและปราชญ์เกษตรผู้นำชุมชนและเครือข่าย เพื่อให้ได้รับสวัสดิการและสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และความสามารถสู่สังคม

ในปี พ.ศ. 2565 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ทำการสรรหาและแต่งตั้งบุคคลให้เป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินใน 3 สาขา ประกอบด้วย **นายเอนก สีเขียวสด** เป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินสาขาปราชญ์เกษตรผู้ทรงภูมิปัญญาและมีคุณูปการต่อภาคการเกษตรไทย **นายสงวน มงคลศรีพันเลิศ** เป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินสาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง และ **นายสุพจน์ สิงห์โตศรี** เป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินสาขาปราชญ์เกษตรดีเด่น

กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำหนังสือ “ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน พ.ศ. 2565” โดยได้รวบรวมข้อมูลประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ ผลงานที่สร้างคุณประโยชน์และการขยายผลงานของปราชญ์เกษตรของแผ่นดินแต่ละท่าน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการดำรงตนและการประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้ที่สนใจทั่วไป และขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องในการสนับสนุนข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินในปี พ.ศ. 2565 ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยดี

กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
สิงหาคม 2565

นายอเนก สีเขียวสด

สาขาปราชญ์เกษตรผู้ทรงภูมิปัญญา
และมีคุณูปการต่อภาคการเกษตรไทย

นายสุพจน์ สิงห์โตศรี

สาขาปราชญ์เกษตรดีเด่น

นายสงวน มงคลศรีพันเลิศ

สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

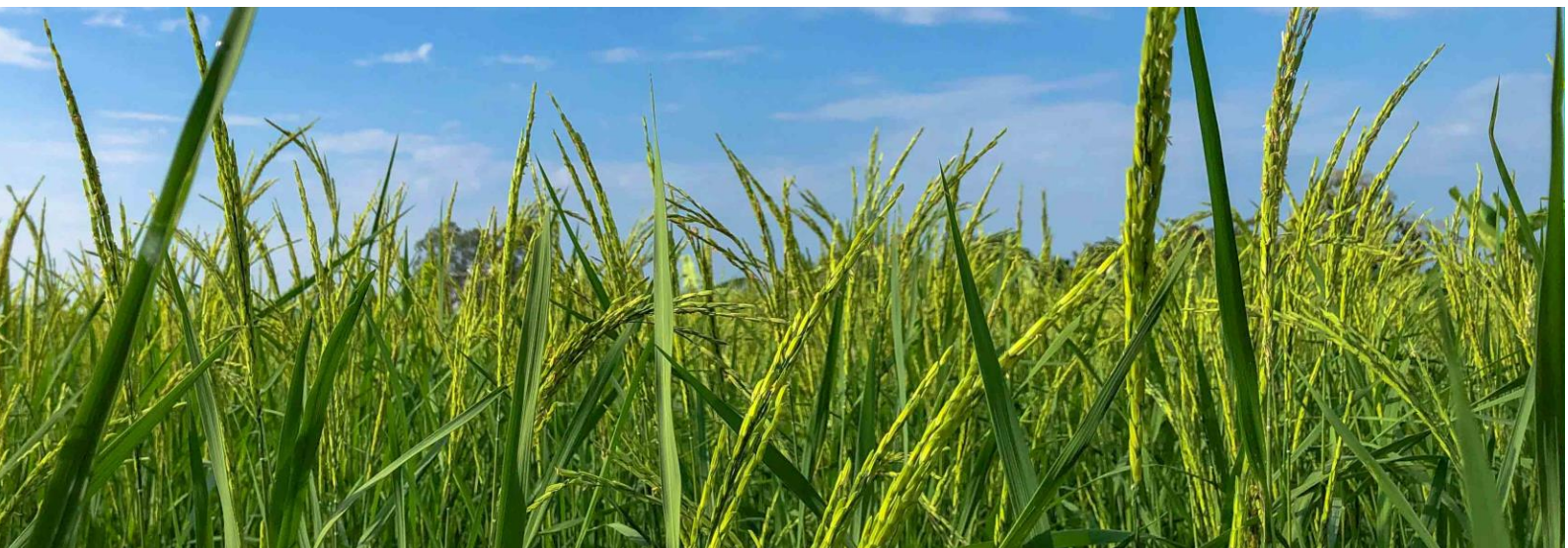

นายอเนก สีเขียวสด

สาขาปราชญ์เกษตรผู้ทรงภูมิปัญญาและมีคุณูปการต่อภาคการเกษตรไทย

อายุ	64 ปี
การศึกษา	ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาปรัชญาในศีลธรรมการบริหารธุรกิจและงานสังคมสงเคราะห์ (Internation University of Marality (IUM)
สถานภาพ	สมรส
ที่อยู่	บ้านเลขที่ 57/1 บ้านชาด หมู่ที่ 2 ตำบลป่างิ้ว อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง
โทรศัพท์	081 652 5666
อาชีพ	เกษตรกร

รางวัล หรือประกาศเกียรติคุณที่ได้รับ

1. ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาปราชญ์เกษตรผู้ทรงภูมิปัญญาและมีคุณูปการต่อภาคการเกษตรไทย 2565
2. เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาการเลี้ยงสัตว์ ปี 2543
3. "ปราชญ์เกษตร 72 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์" มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี 2557
4. รางวัลชนะเลิศในการประกวดเกษตรเลี้ยงสัตว์ดีเด่นระดับเขต ปศุสัตว์เขตกรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปี 2541
5. ผู้นำอาชีพก้าวหน้าจังหวัดอ่างทอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2541

ชีวิตที่พอเพียง

นายเอนก สีเขียวสด อดีตเด็กวัดจบเพียงแค่ชั้น ป.7 เริ่มต้นมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน เลี้ยงนกกระทาใต้ถุนบ้าน ด้วยความขยัน อดทน ใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลาทำให้มีความเชี่ยวชาญ จนสามารถสร้างธุรกิจเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์แปรรูปนกกระทาและไข่นกกระทาแบบครบวงจรรายใหญ่ที่สุดในอาเซียน ด้วยองค์ความรู้และผลงานเป็นที่ประจักษ์ด้านการเลี้ยงนกกระทาแบบครบวงจร ทางสถาบัน Internation University of Marality (IUM) จึงได้มอบปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์สาขาปรัชญาในศีลธรรมการบริหารธุรกิจและงานสังคมสงเคราะห์ ให้แก่นายอเนก เพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติ โดยเอนกฟาร์มดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร ได้แก่ 1) การเพาะพันธุ์นกกระทาไข่ นกกระทาเนื้อ 2) การเลี้ยงนกกระทาเนื้อ 3) การเลี้ยงนกกระทาไข่ 4) การผลิตอาหารนกกระทา 5) การแปรรูปนกกระทาไข่ นกกระทาเนื้อ 6) การผลิตปุ๋ยมูลนกกระทา 7) การรับซื้อไข่นกกระทา นกกระทาเนื้อ 8) การจำหน่ายไข่นกกระทาสด แปรรูปไข่นกกระทา อุปกรณ์การเลี้ยงนกกระทาและพันธุ์นกกระทา ตั้งแต่การเลี้ยง ด้วยกำลังการผลิตนกกระทาเนื้อปีละ 73 ตัน ไข่นกกระทา ปีละ 20 ล้านฟอง มีเครือข่ายเกษตรกรภายใต้แนวคิด“ทำได้แล้วให้คนอื่นทำได้” โดยผลิตนกกระทาการแปรรูป และจำหน่ายสินค้าไข่และนกกระทาแปรรูปที่ได้มาตรฐานปลอดภัยและมีคุณภาพดี ส่งจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นบุคคลที่มีความขยันหมั่นเพียร มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยเชื่อว่าความด้อย ความขาดแคลน ไม่ใช่ข้อจำกัดของการทำความดี ซึ่งการเลี้ยงนกกระทาจะเน้นการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยการแปรรูปผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม ผู้เลี้ยงนกกระทาภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงเพื่อขยายเครือข่ายผู้เลี้ยงนกระทา ทำให้ทุกครอบครัว มีรายได้ที่มั่นคงและสามารถยึดเป็นอาชีพหลักได้

ผลงานสร้างคุณประโยชน์

นายเอนก สีเขียวสด เป็นผู้ที่มีองค์ความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงนกกระทาแบบครบวงจร โดยร่วมกับกองบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พัฒนาสายพันธุ์นกกระทาเนื้อและนกกระทาไข่ จึงเกิดสายพันธุ์ใหม่ โดยนกกระทาไข่ใช้ชื่อ “สายพันธุ์เอนก ๑” และนกกระทาเนื้อใช้ชื่อ “สายพันธุ์เอนก ๒” ทำให้นกกระทาที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์โตเร็ว แข็งแรง ไข่ดก พร้อมทั้งร่วมประดิษฐ์คิดค้น เครื่องต้มไข่ เครื่องกะเทาะเปลือกไข่ เครื่องปอกไข่ และเครื่องถอนขนนกกระทาราคาถูกแต่มีประสิทธิภาพสูงที่สามารถถอนขน นกกระทาได้เกลี้ยงเกลาดีกว่าเครื่องของต่างประเทศที่มีราคาแพง ด้านการแปรรูปไข่นกกระทาและตัวนกกระทา เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต โดยพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายให้ตรงกับความต้องการของตลาด เช่น ไข่นกกระทาต้มสุก ไข่นกกระทาบรรจุกระป๋อง ไข่นกกระทาอนามัยบรรจุถุงสูญญากาศ ไข่นกกระทาปรุงรสผลไม้ และรสสมุนไพรต่างๆ ไข่เค็มนกกระทาดินจอมปลวก นกกระทาอบสมุนไพร และนกกระทาบรรจุกระป๋อง เช่น นกกระทาทอดกระเทียมพริกไทย นกกระทาตุ๋นยาจีน นกกระทาตุ๋นมะนาวดอง พะโล้นกกระทา เป็นต้น นอกจากนั้นการเลี้ยงนกกระทายังทำให้เกิดการเชื่อมโยงกับกลุ่มอาชีพ ต่างๆ เช่น กลุ่มแปรรูปอาหารกลุ่มเกษตรกร กลุ่มพืชสมุนไพร กลุ่มปศุสัตว์ กลุ่มประมง กลุ่มอุตสาหกรรม โดยกลุ่มต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนและซื้อขายวัตถุดิบและเป็นคู่ค้าเกื้อกูลระหว่างกันเชื่อมโยงภายในจังหวัดและส่วนภูมิภาค ด้วยองค์ความรู้และประสบการณ์การเลี้ยงนกกระทาแบบครบวงจรมาเป็นระยะเวลายาวนาน จึงทำให้นายเอนกได้รับคัดเลือกเป็นอนุกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติการปฏิบัติการที่ดีสำหรับฟาร์มนกกระทาและอนุกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาร่างมาตรฐานไข่นกกระทา

การขยายผลงาน

นายเอนก สีเขียวสด ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ โดยเป็นวิทยากรบรรยายด้านการเลี้ยงนกกระทาแบบครบวงจรไปทั่วประเทศ เพื่อขับเคลื่อนและผลักดันการเลี้ยงนกกระทาให้มีความสำคัญในเชิงพาณิชย์และระดับนโยบายของประเทศต่อไป ทั้งนี้ได้จัดตั้งเอนกฟาร์มเป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเครือข่ายต่างๆ เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน สถาบันการศึกษาต่างๆ และคณะศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งมีการทำวิจัยร่วมกับสถาบันการศึกษาต่างๆ และร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไข่นกกระทาบรรจุถุงรีทอร์ต ศึกษาหาสภาวะที่เหมาะสมในการเตรียมวัตถุดิบอีกด้วย และยังมีกลุ่มที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติและเผยแพร่ เช่น กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงนกกระทา กว่า 28 เครือข่าย จาก 12 จังหวัดทั่วประเทศ สามารถผลิตไข่ได้วันละ 600,000 - 700,000 ฟอง ผลผลิตของเครือข่ายเดือนละ 20 ล้านฟอง อีกทั้งยังมีเครือข่ายการค้าส่งกว่า 40 จังหวัดทั่วประเทศ ทำให้มีเงินหมุนเวียนในกลุ่มเครือข่ายกว่า 200 ล้านบาทต่อปี ทั้งนี้ยังมีการเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และโซเชียลต่างๆ เช่น Youtube Facebook

การสร้างกลุ่ม/เครือข่าย

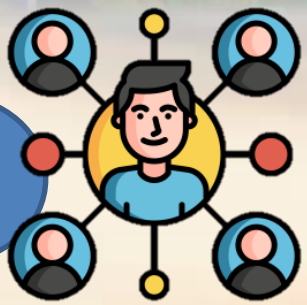

นายเอนก เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรกลุ่มเลี้ยงนกกระทาไข่ นกกระทาเนื้อ จำนวน 28 ครอบครัว 12 จังหวัดทั่วประเทศ กลุ่มเครือข่ายเลี้ยงนกไข่เชื้อ จำนวน 2 ราย ประกอบด้วย จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มเครือข่ายผู้ฟักนกกระทา จำนวน 22 ราย ในจังหวัดอ่างทอง ทำให้เกิดการเชื่อมโยงกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่างๆ และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์อื่นๆ อีกทั้งเป็นสถานที่ศึกษาดูงานด้านการเลี้ยงครบวงจร

ผลงานที่สร้างคุณูปการ

1. จัดทำชุดทดลองเลี้ยงนกกระทา

“ลงทุนไม่ถึง 1,000 บาท สามารถเปิดฟาร์มนกกระทาได้” โครงการที่คุณเอนกคิดขึ้นมาเพื่อผู้เริ่มต้นลองเลี้ยงนกกระทาสามารถซื้อกรงชุดเล็กไปฝึกเลี้ยงดูก่อนหากไปได้ดีจึงพัฒนาเพิ่มจำนวนต่อไปได้ ใช้กรงแขวนขนาด 60x 60×20เซนติเมตร พร้อมนกกระทา 25 ตัว ยกกลับบ้านได้เลย

“มันเข้ากับเหตุการณ์ยุคปัจจุบันนะ คุณสามารถสร้างอาหารในบ้านเองได้ เงินไม่ถึง 1,000 บาท มีนก 25 ตัวใส่กรง แขวนไว้ เอาอาหารให้ ไข่ที่ได้เอามาลวกทานตอนเช้ากับกาแฟ โอวัลติน ลองดูว่าฉันเลี้ยงเท่านี้ได้แล้ว ถ้าเลี้ยง 500 ตัว 1,000 ตัวจะได้เท่าไหร่ หรือถ้าเลี้ยงเป็นหมื่นล่ะ ทำจากเล็กไปหาใหญ่ พอไปได้เราค่อยทำเพิ่ม “

“การเลี้ยงนกกระทา 25 ตัวปกตินกกระทาจะกินตามน้ำหนักตัว ประมาณ 23 กรัม คิดเป็นเงิน 40 สตางค์ ต่อตัวต่อวัน ดังนั้นค่าอาหารจะตกวันละ 10-11 บาท ได้ไข่ 20 ฟอง ถ้าขายไข่ฟองละบาทได้ 20 บาท กำไร 9-10 บาท หรือเอามาแปรรูปขายก็ได้ ถ้าอยากเลี้ยงเพิ่มก็ต่อชั้นขึ้นมา ต่อไปใครอยากเลี้ยง 50 ตัว 100 ตัวก็ทำ สำหรับอาหารจะเป็นอาหารนกกรทาโดยเฉพาะซึ่งมีโปรตีนสูง 21 % แต่ถ้าหายาก สามารถซื้ออาหารไก่ไข่ให้กินได้แต่ปริมาณไข่จะน้อยกว่า ”

2) สายพันธุ์นกกระทาที่เลี้ยง

สายพันธุ์นกกระทาที่ใช้ในการเลี้ยงของเอนกฟาร์ม ได้แก่ นกกระทาสายพันธุ์ญี่ปุ่น ซึ่งได้มีการเพาะพันธุ์และฟักไข่เอง โดยแยกความแตกต่างของเพศโดยดูจากนกกระทาตัวผู้หน้าสีแดง-ดำชัดเจน ส่วนตัวเมียหน้าขาวนวล หากบีบบริเวณก้นนกกระทาจะมีน้ำเชื้อสีครีมออกมาฟอง

วิธีจับนกกระทา ให้ล็อคส่วนหัวนกอยู่ระหว่างนิ้วชี้และนิ้วกลางใช้นิ้วที่เหลือล็อคส่วนปีก

3) เครื่องถอนขน

ได้แนวคิดมาจากหนังยาง (ยางวง) หากนำหนังยางมาใช้มัดผมแล้วแกะออกจะแกะยากเพราะผมจะพันติดหนังยางเป็นจำนวนมาก จึงคิดว่าหากเป็นขนนกก็ต้องติดออกมาเช่นกัน และได้นำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับการใช้งาน โดยใช้ส่วนยางของหนังสติ๊กในการทำ

หลังจากได้ประดิษฐ์เครื่องถอนขนโดยการทดลองปรับรูปแบบจนสามารถใช้งานได้จริง ก็มีการเผยแพร่และให้ความรู้แก่ผู้สนใจโดยไม่มีการจดสิทธิบัตรใดๆ ซึ่งผู้ที่มีเกษตรกรผู้สนใจเข้ามาศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ จำนวน 3 ราย ได้แก่ เกษตรกรจากจังหวัดนครสวรรค์ เกษตรกรจากจังหวัดนครนายก และเจ้าของฟาร์ม ไพฑูรย์ฟาร์ม อ.วิเศษชัยชาญ จ.อ่าทอง

4) เครื่องต้มไข่นกกระทาและเครื่องกะเทาะเปลือกไข่

5) เครื่องปอกไข่

มีเกษตรกรผู้สนใจทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ จำนวน 6 ราย ประกอบด้วย

- ในประเทศ
  - บริษัท เอ็ม เจ 2009 จำกัด
  - จังหวัดสิงห์บุรี
  - จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ต่างประเทศ

เป็นการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมซึ่งกันและกัน และต่างฝ่ายต่างนำนวัตกรรมที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในประเทศของตน

- ฝรั่งเศส แลกกับตัวเครื่องบิน ที่พัก สถานที่ศึกษาดูงาน และไข่เชื้อนกกระทา ซึ่งใช้เป็นสายพันธุ์ในการเลี้ยงมาถึงปัจจุบัน
- กัมพูชา
- เวียดนาม

เครื่องปอกไข่ที่ใช้งานอยู่ปัจจุบัน

เครื่องปอกไข่เตรียมการนำส่งประเทศเวียดนาม

ความแตกต่างของเครื่องจักรที่ประดิษฐ์กับเครื่องจักรที่จำหน่ายในท้องตลาด

1. ราคาถูกกว่า 2.สามารถปรับขนาดได้ตามความเหมาะสมกับการใช้งาน

3. ตอบโจทย์การใช้งานมากกว่า คิดเอง ทำเอง ใช้เอง

นายสงวน มงคลศรีพินเลิศ

สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

อายุ	62 ปี
การศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
สถานภาพ	สมรส
ที่อยู่	บ้านเลขที่ 63 หมู่ที่ 7 บ้านเขากลม ตำบลหนองทะเล อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ 81000
โทรศัพท์	08-0256-1624
อาชีพ	เกษตรกร

รางวัล หรือประกาศเกียรติคุณที่ได้รับ

1. เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพเลี้ยงสัตว์ ปี พ.ศ. 2548
2. โล่เกียรติคุณ บุคคลต้นแบบที่มีผลงานดีเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง โครงการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตชุมชนแบบบูรณาการของกองบิน 7 ปี พ.ศ. 2555
รางวัลเกียรติบัตรการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครั้งที่ 2 ประเภท ปี พ.ศ. 2553
3. โล่เกียรติคุณ เกษตรเลี้ยงสัตว์ดีเด่นอันดับที่ 1 สำนักงานสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 8 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี พ.ศ. 2548
4. รางวัล “ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ชนะเลิศอันดับ 1 ระดับจังหวัด” ปี พ.ศ. 2550

ชีวิตที่พอเพียง

นายสงวน มงคลศรีพันเลิศ เกิดที่จังหวัดกระบี่ จบการศึกษาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาวิทยาศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช อดีตมนุษย์เงินเดือนทำงานอยู่ในบริษัทเคมีภัณฑ์แห่งหนึ่งในจังหวัดปราจีนบุรี มีรายได้เดือนละ 28,000 บาท แต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ จึงทำให้คิดถึงในหลวง ร.9 สอนให้คิดเรื่องกินก่อนคิดเรื่องเงิน จึงตัดสินใจกลับบ้านที่จังหวัดกระบี่ และได้เริ่มต้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2540 ศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเองจนตกผลึกทางความคิดว่า เมื่อจะทำเกษตรแบบพอเพียงนายสงวนให้ข้อคิดว่า “ประเทศไทยโชคดีที่เรามีพ่อ คือ องค์สมเด็จพระบาทพระเจ้าอยู่หัวที่มีแนวคิดการพึ่งตนเองเป็นหลัก ซึ่งเราต้องมองตัวเองให้ออก บอกตัวเองให้ได้ ใช้ตัวเองให้เป็น กลับมาพึ่งตนเองให้ได้ ตั้งความคิดให้ถูก อย่างไรก็ตามเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบความสำเร็จในวันนี้ต้องมีวิชาการและภูมิปัญญาควบคู่กัน และได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ของการพึ่งตนเองมาตั้งแต่ปี 2544 โดยเป็นศูนย์ประสานงานที่พึ่งพากันและกันในชุมชนเป็นหลักมีแนวทางการสอนคนให้ปรับเปลี่ยนวิธีคิดบนพื้นฐานความเป็นจริงของแต่ละบุคคลโดยอาศัยทุน คือ ภูมิปัญญาที่มีอยู่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้ศูนย์เรียนรู้ฯ ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตั้งแต่ปี 2551 ปัจจุบันศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเขากลมภายใต้โครงการศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แนวความคิดในการค้นหาวิธีการทางการเกษตรเพื่อให้เกิดการทำงานที่ครบวงจรสามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นและพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้คนในชุมชนและบุคคลภายนอกที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งได้นำความรู้ที่ได้รับและอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงไปประยุกต์ใช้โดยอาศัยศูนย์เรียนรู้ที่มีอยู่เป็นสถานที่ศึกษาและปฏิบัติก่อนที่จะลงมือทำในพื้นที่ตัวเองมีการติดตามให้ความรู้และภูมิคุ้มกันอย่างต่อเนื่อง และสามารถขยายผลเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนและสังคม

ชีวิตที่พอเพียง (ต่อ)

นายสงวน มงคลศรีพันเลิศ มีประสบการณ์ในการทำงานภาคการเกษตร 25 ปี เป็นผู้ดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นระยะเวลา 25 ปี และสามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ 21 ปี ในช่วงปี 2540 ลาออกจากบริษัทเคมีภัณฑ์ ตัดสินใจกลับภูมิลำเนาที่จังหวัดกระบี่ เพื่อประกอบอาชีพเกษตรกร จึงเริ่มศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้และปฏิบัติจนตกผลึกทางความคิด ควบคุมด้วยความรู้ อยู่บนพื้นฐานความจริง กำกับด้วยคำว่า “พอ” ในปี 2544 ได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเขากลม และในปี 2551 ได้เข้าร่วมโครงการศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการทำการเกษตรโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 24 องค์ความรู้ แต่เนื่องด้วยสภาวะสังคมเปลี่ยนแปลงไป จึงมีการปรับลดองค์ความรู้เหลือ 21 องค์ความรู้ อาทิเช่น การปลูกผักไฮโซ การเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เลี้ยงวัว แพะ แกะ การปลูกพืชผสมผสาน 1 ไร่ ไม่ยากไม่จน การเลี้ยงปลา บ่อสามด้าน การผลิตอาหารสัตว์ด้วยใบทางกล้วย/ใบทางปาล์ม การทำจุลินทรีย์หน่อกล้วย การทำแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ โดยนายสงวนเป็นผู้อุทิศตนในการสร้างอาชีพแก่เกษตรกรให้สามารถพึ่งพาตนเอง มีความเชื่อในเรื่องของการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง มุ่งมั่นในการปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เกษตรกรรุ่นใหม่ พัฒนาถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของชุมชน

ผลงานสร้างคุณประโยชน์

นายสงวน มงคลศรีพันเลิศ เป็นผู้มีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ใช้เหตุผลและคุณธรรมในการตัดสินใจ มีภูมิคุ้มกันเมื่อเจอปัญหาอุปสรรคและนำความรู้ที่มีอยู่มาใช้แก้ไขปัญหานั้น ๆ พร้อมทั้งให้คำแนะนำช่วยเหลือพี่น้องเกษตรกรที่ประสบปัญหาการดำเนินชีวิต ทั้งในด้านการเกษตร ด้านสังคม และอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ทั้งได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการไปศึกษาดูงาน ตามศูนย์เรียนรู้ต่าง ๆ มาปรับปรุงพัฒนาการทำงานของกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่และกลุ่มเครือข่าย รวมไปถึงองค์ความรู้ของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเขากลม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด รวมทั้งได้ช่วยเหลือเกษตรกรรวมถึงผู้ที่มีความสนใจในการทำการเกษตร โดยถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านศูนย์เรียนรู้อย่างไม่หวังสิ่งตอบแทน นายสงวนเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรและบุคคลที่สนใจ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงได้รับเชิญเป็นวิทยากรเพื่อบรรยายให้กับหน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา ธนาคาร กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และกองทุนหมู่บ้านและชุมชน โดยเกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติจริงในพื้นที่ของตนเอง ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ ที่มีหนี้สิน ไม่มีรายได้ สามารถปลดหนี้ และมีรายได้ไว้ใช้ในครัวเรือน ด้วยการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตน โดยมีแนวคิดในการค้นหาวิธีการทางการเกษตรเพื่อให้เกิดการทำงานที่ครบวงจร สามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นและพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยทุ่มเทเวลาส่วนตัว ในการศึกษาองค์ความรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร พร้อมทั้งส่งต่อองค์ความรู้ที่มีอยู่ให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่ออนุรักษ์ พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของชุมชน อีกทั้งนายสงวน เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งธนาคารแพะ ต่อมาได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลใช้ชื่อว่า กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ตำบลหนองทะเล และยังได้รับการแต่งตั้งเป็น ประธานเครือข่ายแหล่งเรียนรู้การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกระบี่ ประธานเครือข่ายแหล่งเรียนรู้การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกระบี่ รองประธานคณะอนุกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร คณะกรรมการขจัดความยากจน จังหวัดกระบี่ ปราชญ์ กอ.รมน.จังหวัดกระบี่ ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเขากลม ที่ปรึกษาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และที่ปรึกษาของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง IBQ ของรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย

ผลงานสร้างคุณประโยชน์ (ต่อ)

นายสงวน ได้ดำเนินกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่ เกษตรกร นักเรียนและประชาชนทั่วไป ผ่านศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเขากลม โดยใช้หลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่กับภูมิปัญญาและวิชาการควบกัน ทำให้ผู้เข้าการอบรมและศึกษาดูงานได้รับความรู้ นำความรู้ไปปฏิบัติใช้โดยสามารถลดค่าใช้จ่าย ฟุ่มเฟือยลงและมีการออม สามารถลดหนี้สินลงมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพาปัจจัย และได้สร้างสรรค์ผลงานเป็นองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพการเกษตรเพื่อเป็นอาชีพทางเลือกหรืออาชีพเสริมตามหลักตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสร้างรายได้เสริมให้เกษตรกรไม่ว่าโดยส่งผลให้เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นในการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นในครัวเรือน เริ่มจากเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเต็มที่ สร้างอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เหลือจากการบริโภคนำไปแบ่งปันเพื่อนบ้านและจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้อีกทางหนึ่ง

การขยายผลงาน

นายสงวน มีการถ่ายทอดประสบการณ์และวิธีการทำการเกษตรตามแนวของการพึ่งพาตนเอง ตามที่ได้ทำการศึกษาและคิดค้น โดยสร้างฐานการเรียนรู้ จำนวน 21 ฐาน ในพื้นที่ของตนเองเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การทำเกษตรยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเขากลม สามารถเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เผยแพร่ความรู้นำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพจากความสำเร็จในการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่ของตนเองจึงเป็นที่รู้จักและยอมรับทั้งในจังหวัดกระบี่ ต่างจังหวัด ทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยตั้งแต่ ปี 2544 – ปัจจุบัน มีคณะเข้ามาเรียนรู้/ศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเขากลม มากกว่า 4,200 คณะ จำนวน 320,000 ราย และยังมีการรวมกลุ่มภายในชุมชนและเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างชุมชน ทั้งในจังหวัดกระบี่ และต่างจังหวัดและในปี 2562 ได้รับเชิญเป็นวิทยากรอบรมให้กับเกษตรกร ในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง IBQ learning centre ในรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย พร้อมทั้งมีการเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ บทความ โทรทัศน์ วิทยุ งานวิจัย นิทรรศการ เว็บไซต์และสื่อออนไลน์ต่างๆ

การสร้างกลุ่ม/เครือข่าย

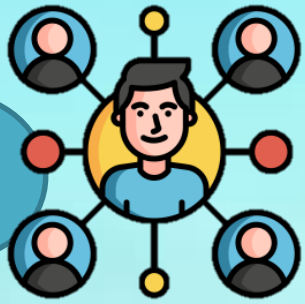

จากความสำเร็จในการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ของตนเอง เป็นที่รู้จักและยอมรับทั้งในจังหวัดกระบี่ ต่างจังหวัด ทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเขากลม อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและเผยแพร่ความรู้ๆ ให้แก่เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชนทั่วไป นำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ มีการรวมกลุ่มภายในชุมชนและเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างชุมชน ทั้งในจังหวัดกระบี่และต่างจังหวัด ผลงานจากการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ของตนเองและมีผู้นำปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในจังหวัดกระบี่และจังหวัดใกล้เคียง และได้รับโล่รางวัลเกียรติบัตรและเกียรติคุณระดับประเทศ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพด้านการทำการเกษตร มีส่วนในการผลักดันและความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ซึ่งได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9-11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืดหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน และได้รับเชิญเป็นวิทยากรอบรมให้กับเกษตรกร ในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง IBQ learning centre ในรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย พร้อมทั้งมีการเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ บทความ โทรทัศน์ วิทยุ งานวิจัย นิทรรศการ เว็บไซต์และสื่อออนไลน์ต่างๆ

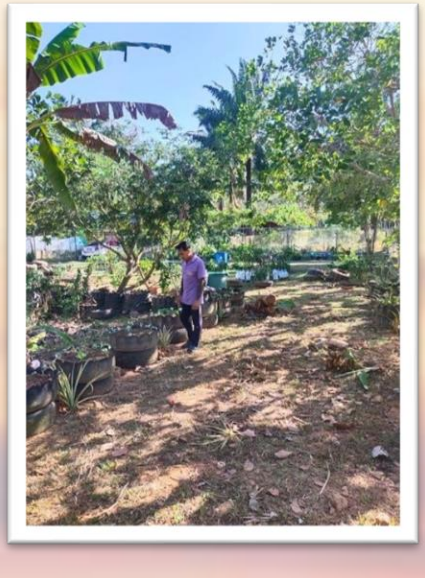

องค์ความรู้ที่โดดเด่น

องค์ความรู้ การปลูกพืชด้วยสายใยรัก (ถั่วพู 500 ฝัก)

การปลูกพืชที่ผ่านมานั้น ปลูกเอาจำนวนมากเข้าว่าแบบนี้เขาเรียกว่า อาชีพเกษตรกร แต่การปลูกพืชด้วยสายใยรักนั้น ทำแบบมืออาชีพเกษตรกร ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ต้นหรือหลุมหนึ่งๆ ควรห่างกัน 6 เมตร/ต้น/หลุม เวลาขึ้นแล้ว ให้ใช้เชือกดึงอย่าให้พันกันจะเป็นทุกๆ ข้อเลย เพาะเอาผลผลิต ไม่ได้เอาต้น ข้อดี คือใช้ปุ๋ยน้อย ต้นทุนน้อย น้อยทุกเรื่อง เช่นน้ำเป็นต้น ตลอดจนถึงเวลาในการทำงานและการดูแลก็น้อยตามไปด้วย เพราะไม่ค่อยมีโรค อีกทั้งยังเพิ่มผลผลิตมากกว่าเดิม โดยผลผลิตต่อต้นได้มากถึง 500 ฝัก

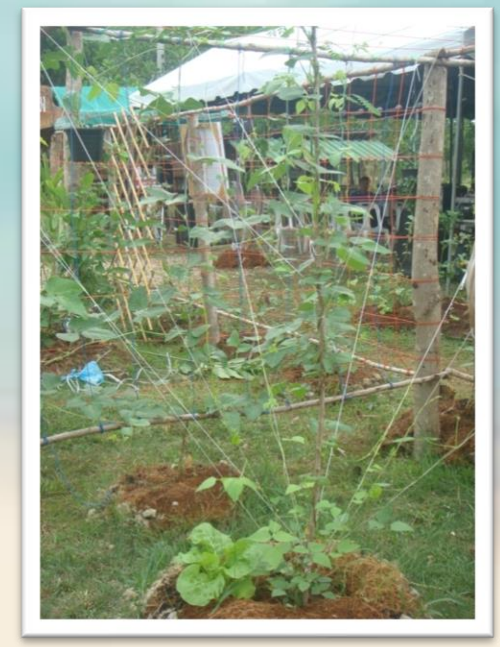

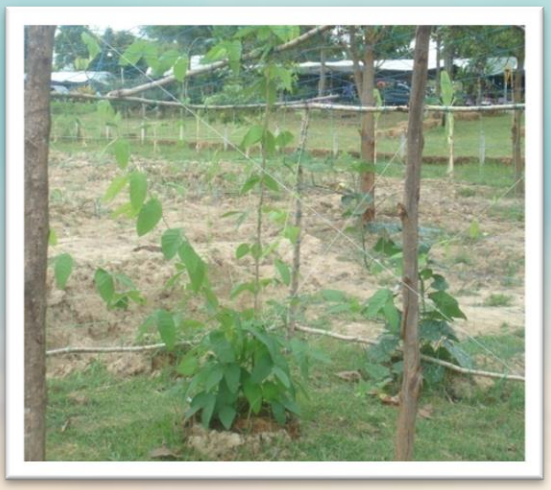

องค์ความรู้ที่โดดเด่น (ต่อ)

องค์ความรู้ การปลูกผักไฮโซ

<u>วัสดุอุปกรณ์</u>

1. รางไม้ไผ่
2. ดิน
3. ขุยมะพร้าว
4. เวลาใส่ขุยมะพร้าว (พืชอาหาร ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชสมุนไพร ไผ่ สละอินโด)

<u>ขั้นตอนวิธีทำ</u>

1. ตัดไม้ไผ่ยาวตามความต้องการ ผ่าไม้ไผ่ออกประมาณ 1 ใน 3 ส่วน ของเส้นผ่านศูนย์กลาง และเอาข้อไม้ไผ่ออกเพื่อให้รางไม้ไผ่เชื่อมถึงกัน
2. ทำเสาทั้ง 2 ข้าง แล้วนำไม้ไผ่ที่ผ่าเตรียมไว้วางบนเสา
3. ใส่ขุยมะพร้าวผสมปุ๋ยคอกในกระบอกไม้ไผ่ที่เตรียมไว้
4. นำพืชผักที่เตรียมไว้ลงปลูก

<u>การใช้ประโยชน์</u>

1. ช่วยป้องกันมลพิษที่จะบังเกิดขึ้นแก่พื้นดินจากสารเคมี เช่น ปุ๋ย ยาป้องกันกำจัดศัตรูพืช และสารปราบวัชพืช
2. ช่วยประหยัดปุ๋ย เพราะการใส่ปุ๋ยลงในดินโดยตรงย่อมมีส่วนที่สูญเสียไปกับดินอย่างเปล่าประโยชน์และยังมีผลทำให้คุณสมบัติของดินเปลี่ยนแปลงไปจากธรรมชาติอีกด้วย
3. ช่วยประหยัดแรงงานและค่าใช้จ่ายในด้านเครื่องมือกล
4. เป็นระบบที่ประหยัดน้ำในการปลูกพืชน้ำที่เก็บไว้ในภาชนะปลูกจะถูกใช้ไปในการ เจริญเติบโตของพืชอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยมีทางรั่วไหลน้อยที่สุด
5. สามารถควบคุมการเจริญเติบโต การออกดอกออกผลของพืชให้เป็นไปตามเวลาที่ต้องการ
6. ใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกน้อยแต่ได้ผลผลิตสูง

องค์ความรู้ที่โดดเด่น (ต่อ)

องค์ความรู้ มะละกอสวนทาง (การตอน)

การตอนกิ่งมะละกอ จะทำให้สายพันธุ์คงเดิมเหมือนต้นแม่พันธุ์ที่เราต้องการ (ไม่กลายพันธุ์)

<u>วิธีการตอนกิ่งมะละกอ</u>

1. ตัดต้นมะละกอที่ให้ผลผลิตและสายพันธุ์ดี เพื่อให้แตกกิ่งใหม่ (แขนง) จากนั้นทำการตอนกิ่งเมื่อกิ่งมะละกอที่แตกออกมาใหม่ สมบูรณ์ พร้อมตอนกิ่ง

2. การตอนให้ใช้มีดตัดกิ่ง (แขนง) ให้เป็นมุมเฉียง 45 องศา อย่าให้ขาด แล้วนำลูกหินเล็กพอประมาณ ล้างให้สะอาด แล้วนำไปใส่ระหว่างที่ตัดเพื่อให้ห่างออก

3. นำขุยมะพร้าว แช่น้ำ พอให้ขยำขุยมะพร้าวติดกันเป็นก้อน นำมาใส่ถุงพลาสติก มัดให้แน่น แล้วผ่าถุงด้านข้างออก จากนั้นจึงนำไปติดกับ กิ่ง (แขนง) มะละกอที่ผ่านการตัด 45 องศา แล้ว ใช้เชือกมัดให้แน่น

4. สังเกตในถุงขุยมะพร้าวจะมีรากงอกออกมา เต็มถุง (ประมาณ 1 เดือน) ก็สามารถตัดแล้วนำไปปลูกได้ จำทำให้มะละกอมีต้นเตี้ย ลูกดก ไม่ต้องกลัวต้นล้ม อีกทั้งยังให้ผลผลิตนานมาก

องค์ความรู้ที่โดดเด่น (ต่อ)

องค์ความรู้การปลูกพืชผสมผสาน 1 ไร่ ไม่ยาก ไม่จน

<u>ชนิดพืช</u>

1. มะพร้าว	31 ต้น	1 ไร่
2. มะม่วงหิมพานต์	51 ต้น	1 ไร่
3. พริกไทย	70 ค้าง	1 ไร่
4. ไม้ผล	15 ต้น	1 ไร่
5. พริกขี้หนู	110 ต้น	1 ไร่
6. มะละกอ	50 ต้น	1 ไร่
7. มะเขือ	110 ต้น	1 ไร่
8. พืชผักผสมผสาน (ทั่วแปลง)		1 ไร่
9. บ่อปลา	4 บ่อ	
10.พืชผักไฮโซทั่วแปลง		
11.ปลูกข้าว	41,000 ต้น (อายุ 3 เดือน เก็บเกี่ยว)	

<u>ประโยชน์</u>

ใช้เนื้อที่ดินให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เป็นเกษตรผสมผสานซึ่งพืชแต่ละชนิดสามารถพึ่งพา ซึ่งกันและกันได้

องค์ความรู้ที่โดดเด่น (ต่อ)

องค์ความรู้ที่ 6 การปลูกพืชแบบอนาถาพาตัวเองรอด

การปลูกพืชทุกชนิด เวลาปลูกไม่ต้องใส่ปุ๋ย ใช้ทรายหรือดินละเอียด ในการเพาะกิ่งพันธุ์หรือต้นกล้า เพื่อต้องการให้พันธุ์ไม้ที่นำมาปลูกเข็งแรง

<u>สิ่งที่ต้องเตรียม</u>

นำกิ่งพันธุ์ไม้ (เฉพาะที่ไม่มียาง ตัดกิ่งที่ไม่อ่อนและไม่แก่จนเกินไป)

กิ่งพันธุ์ไม้ ที่มียาง เช่น ขนุน เป็นต้น ให้เอากิ่งไป แตะ ลงบนแผ่นเหล็กร้อนจัด แล้วจึงนำมาเพาะลงในทรายหรือดินละเอียด

พลาสติกใส

น้ำสะอาด

<u>วิธีการเพาะ</u>

นำเอาทรายหรือดินละเอียด ใส่ภาชนะในที่ร่ม รดน้ำให้ชุ่ม แล้วนำกิ่งไม้ (พันธุ์ไม้ที่เตรียมไว้) ลงไปปลูกในภาชนะนั้น จากนั้นนำพลาสติกใสหุ้ม ไม่ให้อากาศเข้าออกได้ เป็นเวลา 1 เดือน โดยไม่ต้องรดน้ำ พันธุ์ไม้ก็จะแตกกิ่ง ไม่ตาย แล้วนำไปเพาะปลูกตามปกติ (ในขณะที่หุ้มพลาสติก ห้ามเปิดดูเด็ดขาด เพราะเรากำลังจะทำเรื่องยากๆ ให้เป็นเรื่องง่ายๆ นั่นเอง.)

องค์ความรู้ที่โดดเด่น (ต่อ)

องค์ความรู้ที่ 7 การเลี้ยงปลา บ่อสามด้าน

สิ่งที่ต้องเตรียม

1. บ่อปลาโดยใช้อิฐบล็อก 3 ด้าน ขนาดกว้าง 6 เมตร ยาว 3 เมตร
2. กะละมังใส่ดินเหนียว 15 กิโลกรัม
3. ปลาดุก 600 ตัว

วัสดุที่ต้องเตรียม

1. ต้นกล้วยสับให้เป็นท่อนหรือผ่าซีก 3 ต้น
2. โดโลไมท์ 25 กิโลกรัม
3. ด่างทับทิม 2 ช้อนแกง
4. น้ำ

วิธีการดำเนินการแช่บ่อ 1 เดือน

1. ใส่น้ำลงไปในบ่อที่เตรียมไว้ นำต้นกล้วยที่เตรียมไว้และโดโลไมท์ โรยลงในบ่อ แช่ทิ้งไว้ 15 วัน แล้วล้างออก
2. ใส่น้ำลงไปในบ่อ ใส่ด่างทับทิมลงไป แช่ทิ้งไว้ 8 วันแล้วถ่ายน้ำออก
3. ใส่น้ำลงไปในบ่ออีกครั้ง แช่ทิ้งไว้อีก 7 วัน แล้วล้างให้สะอาด
4. ใส่น้ำลงไปในบ่อ ก่อนปล่อยปลาให้แช่ปลาทั้งถุงพลาสติกที่ซื้อมาประมาณ 30 นาที เพื่อให้ปลาได้ปรับสภาพน้ำ หลังจากนั้นค่อยปล่อยปลาลงบ่อ

วิธีการเลี้ยง

1. ให้อาหารปลาที่ผลิตเอง โดยให้อาหารเช้า - เย็น
2. ให้อาหารเสริมด้วยปลวก หรือมดแดง

ประโยชน์

1. มีการออมน้ำเอาไว้ใช้แทนน้ำแทนปุ๋ยให้พืช
2. ทำให้ปลาเจริญเติบโตดีขึ้นและได้คุณภาพ
3. ปลาไม่มีกลิ่นคาว

องค์ความรู้ที่โดดเด่น (ต่อ)

องค์ความรู้ที่ 8 ไก่เซเว่น 7 ก็เป็นงาน (การเลี้ยงสัตว์ปีก)

<u>วัสดุและวัตถุดิบ</u>

1. ไก่พื้นเมืองที่โตเร็วเนื้อมาก (ไก่ 7 สายพันธุ์)
2. อุปกรณ์สำหรับทำเล้าไก่

<u>วิธีการเลี้ยง</u>

1. ที่พักการเป็นอยู่ตลอดจนถึงการนอนให้ทำแบบอัศจรรย์
2. รังไข่ให้ใช้ภูมิปัญญา คือนำใบตะไคร้และใบสะเดามารองรัง (กำจัดตัวไร)
3. ให้อนุบาลลูกไก่ อย่างน้อย 3 อาทิตย์
4. เลี้ยงปลวกให้ไก่กิน ให้ไก่ใช้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม

<u>ประโยชน์</u>

1. มีโรคน้อยโดยใช้ยาภูมิปัญญาไทย
2. ไก่พึ่งตนเองได้ โดยวิธีการทำงาน (กลับกองปุ๋ยหมัก)
3. ช่วยทำงานให้กับผู้เลี้ยงก่อน คือ การกลับกองปุ๋ยหมัก (ตามสัญชาติไก่) ก่อนทดแทนเนื้อ
4. อยู่ตามภูมิประเทศได้ดีไม่มีโรค

นายสุพจน์ สิงโตศรี

สาขาปราชญ์เกษตรดีเด่น

อายุ	57 ปี
การศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาเกษตรกรรม สถาบันวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี
สถานภาพ	สมรส
ที่อยู่	บ้านเลขที่ 95/1 บ้านหนองมะตูม หมู่ที่ 9 ตำบลดอนแร่ อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี 70000
โทรศัพท์	08-1857-3593
อาชีพ	เกษตรกร

รางวัล หรือประกาศเกียรติคุณที่ได้รับ

1. ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาปราชญ์เกษตรดีเด่น ปี 2565
2. รางวัลชนะเลิศเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพเลี้ยงสัตว์ ประจำปี 2558
3. ได้รับการคัดเลือกเป็นสมาชิกศิษย์เก่าดีเด่นระดับชาติ องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ภาคกลาง ประจำปี 2559
4. รางวัลที่ 2 เกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ สาขาอาชีพเลี้ยงสัตว์ ประจำปี 2555
5. รางวัลชนะเลิศเป็นเกษตรกรดีเด่น (สาขาอาชีพเลี้ยงสัตว์) ระดับสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 7 ประจำปี พ.ศ.2555

ชีวิตที่พอเพียง

นายสุพจน์ สิงห์โตศรี อดีตสัตวบาลประจำฟาร์ม ได้ผันตัวเองออกมาทำฟาร์มหมูหลุมของตนเอง ด้วยองค์ความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญ จึงเป็นเกษตรที่ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงหมูหลุม โดยใช้แนวทางการเลี้ยงแบบพึ่งพาธรรมชาติ เพื่อลดต้นทุนการผลิต มีการบริหารจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (ไม่มีกลิ่นเหม็น ไม่ปล่อยน้ำเสียออกนอกฟาร์ม และไม่ใช้ยาปฏิชีวนะ) ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้ โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิต การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ และการบริหารด้านการตลาดซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม BCG Model พัฒนาเศรษฐกิจ 3 มิติไปพร้อมกัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy : B) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพอย่างคุ้มค่าควบคู่กับการรักษาสมดุลสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาพันธุ์ ผลิตพ่อแม่พันธุ์ปลอดยาปฏิชีวนะ ลดต้นทุนการผลิตอาหารโดยใช้พืชอาหารท้องถิ่น ควบคู่กับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการฟาร์ม เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy : C) คำนึงถึงการนำวัสดุต่างๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด เศรษฐกิจสีเขียว มีการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น ขุยมะพร้าว แกลบ มารองพื้น และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นปุ๋ยหมูหลุม (Green Economy : G) มุ่งเน้นการลดผลกระทบต่อโลกอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม เป็นฟาร์มที่สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้ ไม่มีกลิ่น ไม่มีน้ำเสีย ทั้งนี้ ฟาร์มของนายสุพจน์เป็นฟาร์มหมูหลุมที่มีขนาดใหญ่สามารถผลิตหมูหลุมขุนได้ปีละ 2,000 ตัว และผลิตปุ๋ยจากการเลี้ยงหมูหลุมได้ปีละ 1,000 ตัน มีส่วนแบ่งการตลาดหมูหลุมคิดเป็นร้อยละ 10 และเป็นศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงหมูหลุมให้กับผู้สนใจทั่วประเทศ

ผลงานสร้างคุณประโยชน์

นายสุพจน์ สิงห์โตศรี คิดค้นและพัฒนาองค์ความรู้ ด้านการผลิต การผลิตพันธุ์หมูสองสายพันธุ์สามสายพันธุ์ เพื่อให้ได้หมูที่เลี้ยงง่ายและโตเร็ว ด้านอาหารสัตว์ เน้นพืชจากธรรมชาติ โดยผสมอาหารเอง และใช้จุลินทรีย์ในการเลี้ยง ลดต้นทุนการผลิต 30% ด้านการดูแลสุขภาพสัตว์ สร้างภูมิต้านทานให้กินอาหารปลอดสารเคมี พื้นคอกรองด้วยวัสดุจากธรรมชาติ เช่น แกลบ ขี้เลื่อย ขุยมะพร้าว ใช้น้ำหมักผลไม้และจุลินทรีย์ท้องถิ่นให้สุกรกินเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านการจัดการฟาร์ม การเลี้ยงหมูหลุมใช้น้ำน้อยกว่าฟาร์มปกติ 10 เท่า และได้ประดิษฐ์เครื่องมืออำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพด้านปศุสัตว์ที่มีต้นทุนต่ำ เช่น เครื่องหั่นหยวกกล้วย เพื่อประหยัดเวลา เครื่องช่วยให้อาหารสุกร ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เลี้ยงในกรณีต้องไปธุระที่อื่น รวมถึงออกแบบและผลิตตู้อบกุนเชียงระบบไฟฟ้าดิจิตอลคอนโทล สามารถอบได้ครั้งละ 30 - 50 กก. (การใช้เทคโนโลยีระบบตู้อบแห้งลมร้อนระบบอินฟาเรด โดยใช้ไฟฟ้าในการควบคุมระบบและใช้แก๊ส LPG ในการให้พลังงานความร้อน) ซึ่งสามารถลดการใช้ไฟฟ้าจากการใช้ตู้อบปกติถึงร้อยละ 90 โดยวิจัยร่วมกับสำนักงานพลังงานจังหวัดราชบุรี และแก้ปัญหาชื้นแฉะของคอกที่เกิดจากการกินน้ำ การรั่วของจุ๊บน้ำ โดยปรับวิธีการให้น้ำสุกรจากถ้วยเป็นอ่างน้ำพร้อมจุ๊บน้ำอยู่นอกคอก นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมสุกรร่วมกับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มหมูหลุมอินทรีย์ตำบลดอนแร่ เพื่อส่งชำแหละเข้าโรงฆ่าที่ได้รับมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ แล้วนำมาตัดแต่งเองที่ฟาร์ม และส่งจำหน่าย อีกทั้งมีการเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยการแปรรูปเป็น หมูหลุมแดดเดียว หมูหลุมฝอย กุนเชียงหมูหลุม ไส้กรอกหมูหลุม แคบหมูไร้มัน ไส้อั่วหมูหลุม เป็นต้น สำหรับกลุ่มสมาชิก มีช่องทางการตลาดในการจัดจำหน่าย ได้แก่ เปิดขายที่ตลาดชุมชน ต.ดอนแร่ (มูลค่า 1,500,000 บาท/ปี) ตลาดเมืองวิถีธรรมชาติราชบุรี (มูลค่า 1,500,000 บาท/ปี) ตลาดสุขใจนครปฐม และส่งตรงผู้บริโภค เช่น โรงแรม ร้านอาหารในกรุงเทพ นครปฐม ร้านเลมอนฟาร์ม 16 สาขา และจำหน่าย online (ตลาดสุขใจสั่งซื้อล่วงหน้า/ออนไลน์มูลค่า 7,500,000 บาท/ปี) ทั้งนี้มีต้นทุนในการเลี้ยงหมูหลุมต่อรอบ 8 ล้านบาท/ปี สามารถลดต้นทุนด้านอาหารหมักและอาหารเหลว 1.2 ล้านบาท/ปี มูลค่าผลผลิตที่ขายได้ของกลุ่ม 12 ล้านบาทต่อปี

การขยายผลงาน

นายสุพจน์ สิงห์โตศรี เป็นเกษตรกรผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงหมูหลุม จึงได้จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงหมูหลุม เป็นแหล่งตัวอย่างศึกษาการวิเคราะห์มาตรฐานการเลี้ยงหมูหลุมด้วยวิถีธรรมชาติของกรมปศุสัตว์ และเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งการจัดงานรวมคนหมูหลุมประเทศไทย เพื่อแลกเปลี่ยนและส่งเสริมพัฒนาทักษะประสบการณ์วิชาชีพให้ความรู้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ ไม่ต่ำกว่า 60 จังหวัดทั่วประเทศ รวมทั้งได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัย องค์กรต่างประเทศ ไปฝึกอบรมการเลี้ยงหมูหลุมยังต่างประเทศ เช่น ลาว พม่า ด้วยองค์ความรู้ความสามารถและประสบการณ์จึงได้รับการคัดเลือกเป็นประธานหมูหลุมแห่งประเทศไทย และริเริ่มก่อตั้งกลุ่มต่างๆ ในจังหวัดเพื่อขยายผลการเลี้ยงหมูหลุม เช่น ชมรมหมูหลุมจังหวัดราชบุรี 10 อำเภอ 35 ราย เครือข่ายมูลนิธิสังคมสุขใจ ด้านการปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ภายใต้กระบวนการรับรองแบบ มีส่วนร่วม (PGS) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหมูหลุมตำบลดอนแร่ จำนวน 10 ราย กลุ่มแปลงใหญ่หมูหลุมจังหวัดราชบุรี จำนวน 30 ราย และขยายผลการเลี้ยงหมูหลุมครอบคลุม 60 จังหวัดทั่วประเทศ ประมาณ 1,200 กว่าฟาร์ม พร้อมทั้งมีการเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และโซเชียลต่างๆ เช่น Youtube Facebook

การสร้างกลุ่ม/เครือข่าย

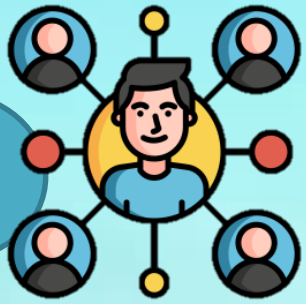

นายสุพจน์ เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มต่างๆ ในจังหวัดเพื่อขยายผลการเลี้ยงหมูหลุม ได้แก่ 1) การรวมกลุ่มชมรมหมูหลุมจังหวัดราชบุรี ๑๐ อำเภอ 35 ราย 2) การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหมูหลุมตำบลดอนแร่ จำนวน 10 ราย3) การรวมกลุ่มแปลงใหญ่หมูหลุมจังหวัดราชบุรี จำนวน 30 ราย 4) การรวมกลุ่มจัดตลาดวิถีธรรมชาติราชบุรี 5) การรวมกลุ่มจัดตลาดสุขใจนครปฐม 6) เครือข่ายการเลี้ยงหมูหลุม 60จังหวัด ทั่วประเทศกว่า 1,200 ฟาร์ม อีกทั้งนายสุพจน์ ได้ร่วมเป็นคณะกรรมการและคณะทำงานต่างๆ เช่น ประธานหมูหลุมแห่งประเทศไทย คณะทำงานเพื่อยกร่างมาตรฐานการเลี้ยงสุกรชีวภาพของกรมปศุสัตว์ คณะทำงานการประชุมหารือการพัฒนาการเลี้ยงหมูหลุมในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 7 เป็นต้น

องค์ความรู้ที่โดดเด่น

1. การบริหารจัดการฟาร์ม

<u>การคัดเลือกสายพันธุ์</u> (ผลิตพ่อแม่พันธุ์)

ผลิตพ่อแม่พันธุ์โดยการคัดเลือกสายพันธุ์

พ่อพันธุ์ ใช้พันธุ์ดูร็อคเจอร์ซี่อัตราการเจริญเติบโตดี เนื้อมาก แข็งแรงปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี แต่เลี้ยงลูกไม่เก่ง

แม่พันธุ์ใช้แม่พันธ์ 2 สาย คือ พันธุ์แลนด์เรซ หูปรก ลำตัวยาว รูปร่างมีมัดกล้ามเนื้อ ให้ลูกดกและเลี้ยงลูกเก่ง และพันธุ์ลาร์จไวท์ หูตั้ง ลำตัวยาวขาแข็งแรง มีความสามารถในการเป็นแม่พันธุ์ที่ดีให้ลูกดกและเลี้ยงลูกเก่ง

<u>การเลี้ยงสุกรโดยไม่ใช้ยา และวัคซีน</u>

การทำอาหารสัตว์ ใช้อาหารข้น 50 % และอาหารหมัก 50 % เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร เน้นพืชจากธรรมชาติ เช่น นำต้นกล้วยมาหั่นเป็นชิ้นๆ หมักในภาชนะ

อัตราส่วน อาหารข้น : อาหารหมัก 2 : 1 ในหมูเล็ก

1 : 1 ในหมูรุ่น

1 : 2 ในหมูใหญ่

สูตรอาหารหมัก คือ หยวกกล้วยหรือพืชผัก 100 กก. น้ำตาลทรายแดง 4 กก. เกลือ 1 กก. วิธีทำ หั่นต้นกล้วย ให้เป็นชิ้นเล็กๆ คลุกในภาชนะใส่น้ำตาลทรายแดงและเกลือ คลุมภาชนะด้วยกระสอบพลาสติกสาน หมักทิ้งไว้ 4-5 วัน

สูตรอาหารข้น ผสมเองโดยเลือกใช้วัตถุดิบที่บดละเอียดร่วมกับปลายข้าวบดและใช้น้ำมัน มะพร้าวเพื่อเพิ่มพลังงาน

องค์ความรู้ที่โดดเด่น

การดูแลสุขภาพสัตว์ สร้างภูมิต้านทานโรคโดยยึดหลักธรรมชาติ คือ ให้กินอาหารปลอดสารเคมี พื้นคอกรองด้วยวัสดุจากธรรมชาติ ทำให้สุกรสามารถขุดคุ้ยได้ออกกำลังกาย มีน้ำดื่มสะอาด ภายในคอกสะอาดไม่มีการสะสมของเชื้อโรคและไม่แออัด รวมทั้งใช้น้ำหมักผลไม้และจุลินทรีย์ท้องถิ่นให้สุกรกินเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน

การทำน้ำหมักผลไม้ ผลไม้สุกหั่น 1 กิโลกรัม คลุกน้าตาลทรายแดง 1 กิโลกรัม ใส่ขวดโหล ชั้นบนสุดโรยน้ำตาลทรายแดง ปิดด้วยกระดาษขาว ใช้เชือกผูก ทิ้งไว้ 8-10 วัน กรองเอาน้าไปใช้ อัตราการใช้ 2 ช้อนโต๊ะ ต่อ น้ำ 10 ลิตร

เหล้ายาดอง สมุนไพร 1 กก. เบียร์ 2 ขวด เหล้าขาว (40 ดีกรี) 2 ขวด น้ำตาลทรายแดง 0.5 กก . โหลแก้ว 1 ใบ วิธีทำ ใส่สมุนไพรลงในโหล หมักด้วยเบียร์ 2 ขวด ทิ้งไว้ 12 ชม. ครบ 12 ชม.เติมน้าตาลทรายแดง 0.5 กก.ทิ้งไว้ 4-5 วัน เติมเหล้าขาว 2 ขวด หมักทิ้งไว้ 15 วัน นำไปใช้ได้

ใช้เหล้า- ยาดอง 2 ช้อนโต๊ะ ผสมกับน้ำ 10 ลิตร ให้สุกรกินสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เพื่อช่วยให้สุกรเจริญอาหารและลดความเครียด นอกจากนี้ยังใช้จุลินทรีย์ท้องถิ่นที่มีบทบาทในการย่อยสลายทำให้ อัตราแลกเนื้อได้ดีขึ้นและเกิดเป็นปุ๋ยหมักชีวภาพ

องค์ความรู้ที่โดดเด่น (ต่อ)

การทำคอกสุกร (หมูหลุม)

คอกสุกร คอกเลี้ยงหมูหลุมตามตำราจะให้ขุดดินลึกลงไป 90 เซนติเมตร แต่คอกเดิมเป็นพื้นปูนจึงใช้วิธีรองพื้นคอกด้วยแกลบสูงจากพื้นคอกขึ้นมา 60 เซนติเมตร ซึ่งทดลองเลี้ยงแล้วได้ผลดีเช่นกัน ขุดคอกลึกประมาณ 60 - 70 ซม. ใส่แกลบ หรือขี้เลื่อย หรือขุยมะพร้าว หรือก้อนเชื้อเห็ด หรือหญ้าแห้ง โดยเฉลี่ยสุกร 1 ตัว จะใช้วัสดุแห้งประมาณ 100 กก. แบ่งเป็น 2 ชั้นๆ ละประมาณ 30 ซม. ใส่ดินแดง (หรือดินเดิม) ผงถ่าน เกลือทะเล ไอเอ็มโอ3 และจุลินทรีย์ ราดให้ชุ่มทิ้งไว้ 7 วัน จากนั้นปล่อยลูกสุกรลงได้อัตราการปล่อย 2 ตรม./ตัว รดน้ำจุลินทรีย์ในคอกสัปดาห์ละครั้งและทำความสะอาดคอก 1 – 2 สัปดาห์/ครั้ง ตัดหญ้าสดให้สุกรกินทุกวันโดยให้กินประมาณ ครึ่งกิโลกรัม/ตัว เมื่อจับสุกรออกจากคอกหมดจะทำการขุดปุ๋ยออกทั้งหมด พักคอกไว้ประมาณ 1 สัปดาห์ และเริ่มใส่ วัสดุแห้งเพื่อรองรับลูกสุกรรุ่นใหม่

แกลบ 100 กิโลกรัมใช้เลี้ยงหมูได้ 1 ตัว ใน 1 คอกเราจะใช้แกลบ 700-1,000 กิโลกรัม เมื่อใช้เลี้ยงไป 5 เดือน ซึ่งลูกหมูโตพอให้จับขายพอดีจะได้ปุ๋ย 5,000 กิโลกรัม ที่นำไปขายเปลี่ยนเงินต้นทุนค่าแกลบคอกละ 2,000 บาทให้กลับคืนมาได้ถึง 10,000 บาท

วัสดุอุปกรณ์

1. ใบไม้แห้ง, แกลบ, ขี้เลื่อย และขยะแห้ง
2. ดินแดง 1 กระสอบ
3. ถ่านละเอียด 1 กระสอบ
4. เกลือทะเล 0.5 กก.
5. มูลสัตว์แห้ง 1 กระสอบ
6. ไอเอ็มโอ3 1 กระสอบ
7. ไอเอ็มโอ2 + น้ำหมักผลไม้+น้ำตาลทรายแดง อย่างละ 2 ช้อนโต๊ะ ต่อ น้ำ 10 ลิตร

ขั้นตอนการทำ

1. ขุดคอก ลึก 60-90 ซม.
2. ใส่วัสดุตามข้อ 1-7 หนา 30 ซม.
3. ชั้นสุดท้ายโรยด้วยแกลบหนา 1 ฝ่ามือ
4. ทิ้งไว้ 7 วัน จึงใส่ลูกหมู

องค์ความรู้ที่โดดเด่น (ต่อ)

การทำไอเอ็มโอ 1 วัสดุอุปกรณ์ ข้าวสาร 1 กก. กล่องไม้สี่เหลี่ยม ขนาด 30 x 30 ซม. สูง 10 ซม.กระดาษขาว ตาข่าย พลาสติกใส เชือกฟาง วิธีการทำ หุงข้าวสุก ทิ้งให้เย็น ฆ่าเชื้อกระบะด้วยน้ำร้อน เทข้าวลงในกระบะเกลี่ยให้ทั่วใช้กระดาษขาวคลุม มัดด้วยเชือกฟาง นำไปวางไว้บริเวณที่มีเชื้อราขาว นำเชื้อราขาวโรยบนกระดาษเล็กน้อย ใช้พลาสติกคลุมทับป้องกันฝน คลุมด้วยตะข่ายอีกชั้น ใช้ไม้ทับตามมุม ทิ้งไว้3-4วัน เปิดดูเห็นเชื้อราสีขาวอยู่บนข้าวสุก

การทำไอเอ็มโอ 2 วัสดุอุปกรณ์ น้ำตาลทรายแดง 1 กก. ไอเอ็มโอ 1 กระดาษขาว โหลพลาสติก เชือกฟาง วิธีทำ ใช้น้ำตาลทรายขยากับไอเอ็มโอ 1 คลุกให้ทั่วใส่ขวดโหล กระดาษขาวปิด มัดด้วยเชือกฟาง ทิ้งไว้ 4-5วัน จึงนาไปใช้ได้ อัตราการใช้ 2 ช้อนโต๊ะ ต่อน้ำ 10 ลิตร

การทำไอเอ็มโอ 3 วัสดุอุปกรณ์ มูลสัตว์ 2 กระสอบ รำ 1 กระสอบ ไอเอ็มโอ 2 น้ำตาลทรายแดง น้ำสะอาด ฟางหรือเศษหญ้าแห้ง พลาสติก วิธีทำ นำมูลสัตว์กับรำ มาคลุกเคล้าให้เข้ากัน ผสม ไอเอ็มโอ2, น้ำตาลทราย, น้ำหมักผลไม้ ในอัตราส่วน อย่างละ 2 ช้อนโต๊ะ ต่อน้ำ 10 ลิตร รดให้ทั่วจนมีความชื้น 60 % กองส่วนผสมให้สูงไม่เกิน 70 ซม. ใช้ฟางคลุมใช้พลาสติกคลุมทับบนฟาง ทิ้งไว้ 8-10 วัน นำไปใช้ได้

องค์ความรู้ที่โดดเด่น (ต่อ)

การออกแบบคอกให้สุกรทุกช่วงอายุอยู่ได้สบาย แตกต่างจากคอกเลี้ยงหมูฟาร์มทั่วไป มีลักษณะเป็นคอกขนาด 4x4 เมตร ด้านล่างก่ออิฐปิดทึบ ด้านบนเป็นตะแกรงเหล็กหรือไม้ เพื่อให้อากาศถ่ายเท ข้อดีคือ ทำให้หมูได้แสดงพฤติกรรมธรรมชาติออกมาได้เต็มที่ ซึ่งทำให้หมู ไม่เครียด อารมณ์ดี มีความสุข ส่งผลต่อคุณภาพของเนื้อหมู เช่น ในสุกรเล็ก ต้องการอุณหภูมิที่สูงกว่า สุกรโต ไม่ต้องการลมมาก จึงมีการใช้ผนังกั้นคอกส่วนหนึ่ง และลูกกรงส่วนหนึ่ง อีกทั้ง ยังสามารถลดการใช้พลังงานไฟฟ้าได้ 100% ในการกกลูกสุกร

<u>การดูแลหมูหลุม</u>

ทุกๆ วัน ดูน้ำดื่มหมู ให้หญ้าสด, ผักสด ปริมาณ 1 ใน 3 ของอาหาร

ทุกๆสัปดาห์ กลับเกลี่ยพื้นคอก รดน้ำจุลินทรีย์ตามพื้นคอก และ พ่นตัวหมู

ทาความสะอาดบริเวณโรงเรือน

ทุกๆเดือน เติมพื้นคอก (แกลบ,ขี้เลื่อย,ดินแดง,เกลือทะเล,ไอเอ็มโอ3)

รดน้ำจุลินทรีย์,พ่นให้ทั่วบริเวณ

องค์ความรู้ที่โดดเด่น (ต่อ)

เทคโนโลยีและการประดิษฐ์เครื่องอำนวยความสะดวก

เครื่องหั่นหยวกกล้วย ดัดแปลงมาจากพรานรถไถ เพื่อช่วยในการหั่นต้นกล้วยได้เร็วขึ้น และลดแรงงาน

การให้น้ำสุกร ปรับการให้น้ำจากถ้วยเป็นอ่างน้ำพร้อมจุ๊บน้ำอยู่นอกคอก เพื่อลดการชื้นแฉะของพื้นคอกที่เกิดจากการกินน้ำ และการรั่วของจุ๊บน้ำ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายจิตติศักดิ์ ศรีปัญญา
ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน

ผู้จัดทำ

นางรามารินทร์ กระบวนรัตน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นายสุรโกศล ศรีเอี่ยม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
นายสุภาพ บุญประคอง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาววัชราภรณ์ นาห่อม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน